אישים באגרות הראי"ה

ד"ר שמעון מויאל, יפו

רופא, מתרגם ועיתונאי ביפו, ממייסדי "אגודת המגן" · תרכ"ו–תרע"ה בקירוב (1866–1915)

2 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

האגרות נרשמו בעבר אל "ד"ר אברהם מויאל", אבל אברהם מויאל, ממנהיגי יהודי יפו, נפטר כבר בשנת תרמ"ו (1885). ד"ר מויאל שבאגרות מתרע"ב הוא ככל הנראה ד"ר שמעון מויאל, בן משפחתו, שפעל באותן שנים ביפו נגד ההסתה על היהודים.

שמעון מויאל נולד בשנת 1866 ביפו, ולמד בתלמוד תורה ובישיבות. אחר כך למד ערבית וספרות ערבית, והוסמך לרופא. בשנת 1908 חזר ליפו ועסק ברפואה, בפעילות ציבורית ובספרות, ותרגם את התלמוד לערבית. עם ראשי הקהילה הספרדית ייסד את "אגודת המגן", שתפקידה היה להסביר לעולם הערבי את מעשי היהודים בארץ ולהשפיע על השלטון העות'מאני, ואת העיתון "קול העות'מאנים". נפטר ביפו בשנת 1915.

הרב קוק על ד"ר מויאל

ד"ר מויאל פנה אל הרב קוק בעניין אסיפה להתגוננות מפני ההסתה. הרב קוק מחזק אותו: "ד' עמך גבור החיל", ואין ספק בנחיצות "התעמולה של מגן, נגד טופלי השקר, המעירים הסתערות שנאה עלינו באי"י, בלב הממשלה ואחינו הערבים תושבי הארץ". הרב קוק מציע לכנס תחילה את העסקנים של יפו, לשתף את ערי הקודש, ולקבוע את האסיפה בט"ז בשבט (כרך ב', אגרת תג). באגרת נוספת הרב קוק מציע לכנס אותה בבנק אנגלו-פלשתינה, מרכז העסקנים הציבוריים (כרך ב', אגרת תה).

האגרות

כרך ב', אגרת תג: הרב קוק מחזק את ד"ר מויאל באסיפה להתגוננות מפני ההסתה בממשלה ובקרב הערבים, ומציע לשתף את ערי הקודש.

"אדות נחיצות התעמולה של מגן, נגד טופלי השקר"

כרך ב', אגרת תה: הצעה לקיים את האסיפה בבנק אנגלו-פלשתינה, ולהזמין אליה את כל העסקנים החשובים.

"שהוא כמו מקום מרכזי להעסקנים הציבוריים היותר חשובים"

ראו גם

תולדות שמעון מויאל. ("שמעון מויאל", המכלול)

נוסח האגרות – עם ביאור

2 האגרות שבהן נזכר ד"ר מויאל, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה. הביאור משולב בתוך נוסח האגרות: בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת. הוא אינו חלק מלשון האגרת

אגרות הראי"ה – כרך ב' – אגרת תג

תמצית האגרת

תאריך ומקום: י"ז טבת תרע"ב - יפו **נמען:** ד"ר אברהם מויאל

הרב קוק תומך באספה לתעמולה נגד מעוררי השנאה לישראל אצל הממשלה ואצל הערבים. הרב קוק מציע להקדים אספה מקומית ולשתף את מוסדות ירושלים וצפת. את היום הרב קוק מציע לקבוע לט"ז בשבט, יום של התעוררות לתחיית הישוב.

עיקרי הדברים

- אספה נגד מעוררי השנאה.
- שיתוף ערי הקודש.
- ט"ז בשבט.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], י"ז טבת תרע"ב[4].

אדון מאד נעלה, רב פעלים, מר ד"ר[5] מויאל, [ד"ר אברהם מויאל, איש ציבור ביפו שפעל לקירוב בין יהודים וערבים] נ"י[6], שלו'[7] רב.

בתשובה על מכתבו הנכבד, ע"ד[8] האסיפה, הנני אומר בפה לכבוד אדוני, ד' עמך גבור החיל. [שופטים ו, יב] אדות נחיצות התעמולה של מגן, נגד טופלי השקר, [נגד המעלילים (על פי תהלים קיט, סט)] המעירים הסתערות שנאה עלינו באי"י[9], בלב הממשלה ואחינו הערבים תושבי הארץ, אין מקום להטיל ספק בדבר.

הנני חפץ להעיר את כבודו, אולי יהיה הדבר נכון להקדים אסיפה, של טובי העסקנים מפה, לפני האסיפה הכללית, שתהיה מקובצת ממקומות שונים. גם זאת אני חושב לנכון, לשתף ג"כ[10] את המוסדות של הערים, ערי הקודש, ירושלים, צפת וכו'[11], למען יהיו באי-כחם גם הם בעצה אחת ובשיתוף פעולה עמנו.

יום האספה נכון מצדי לקבוע ליום ט"ז שבט [ט"ו בשבט חל באותה שנה בשבת, ולכן הוצע לקיים את האספה למחרת] הסמוך, שחל ביום הראשון בשבוע, שע"פ[12] המנהג יש בו איזה רושם של יום חגיגה, של התעוררות לתחיה ישובית באה"ק[13], במקום חמשה עשר בשבט שחל בשנתנו זו בש"ק[14].

ברגשי כבוד וברכת ד' מציון להצלחת פעליו ומחשבותיו הטובים.

הק' אברהם יצחק ה"ק

1. ב"ה - ברוך השם
2. עה"ק - עיר הקודש
3. ת"ו - תבנה ותכונן
4. תרע"ב - השנה תרע"ב (1911/1912)
5. ד"ר - דוקטור
6. נ"י - נרו יאיר

7. שלו' - שלום
8. ע"ד - על דבר
9. בא"י - בארץ ישראל
10. ג"כ - גם כן
11. וכו' - וכולי (וכן הלאה)
12. שע"פ - שעל פי
13. באה"ק - בארץ הקודש
14. בש"ק - בשבת קודש

אגרות הראי"ה – כרך ב' – אגרת תה

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ו טבת תרע"ב - יפו **נמען:** ד"ר אברהם מויאל

הרב קוק מציע לקיים את האספה בבנק אפ"ק, מרכז העסקנים הציבוריים. העסקנים המעטים ידועים, ואיש לא יימנע מלהשתתף.

עיקרי הדברים

- מקום האספה - בנק אפ"ק.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], כ"ו טבת תרע"ב[4].

אדון נעלה ומרומם מר ד"ר[5] מויאל נ"י[6], שלו'[7].

בתשובה על אגרתו השניה, אתכבד להציע את דעתי ע"ד[8] המקום, שראוי להיות בבנק אפ"ק[9], ["אנגלו-פלשתינה בנק" ביפו] שהוא כמו מקום מרכזי להעסקנים הציבוריים היותר חשובים.. כמדומני שלא יהיה שום עיכוב מצד הנהגת הבנק בזה.

וע"ד[10] האנשים הראויים להתבקש לאסיפה זו, הנה העסקנים שלנו מתי מספר הם ונודעים הם לכבודו, ואני חושב שלענין חשוב כזה לא ימנע עצמו כל איש מכובד מלקחת חלק.

ברגשי כבוד וברכה לפעולה פוריה בעזה"י[11],

הק' אברהם יצחק ה"ק

---

1. ב"ה - ברוך השם
2. עה"ק - עיר הקודש
3. ת"ו - תבנה ותכונן
4. תרע"ב - השנה תרע"ב (1911/1912)
5. ד"ר - דוקטור
6. נ"י - נרו יאיר
7. שלו' - שלום
8. ע"ד - על דבר
9. אפ"ק - אנגלו-פלשתינה קומפני (בנק אפ"ק)
10. וע"ד - ועל דבר
11. בעזה"י - בעזרת השם יתברך